

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15 v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisne ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravišstvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon štev. 3040.

Odločbo o draginjskih dokladah rodbinskim članom vojnih invalidov.

Člen 1.

Vojni invalidi I., II., III., IV., V. in VI. skupine dobivajo draginjsko doklado za vsakega rodbinskega člana.

Za rodbinske člane se smatrajo: zakonita žena (pri muslimanih ena) zakonski otroci, nezakonski priznani otroci in otroci, posvojeni po zakoniti poti do začetka vojne.

Člen 2.

Doklada za vsakega člana znaša:

a) pri redovih, kaplarjih in podčastnikih: I. skupine 3 Din na dan, II., III. in IV. skupine 1.50 Din na dan, V. in VI. skupine 0.80 Din na dan;

b) pri nižjih častnikih, kapelnikih in vojaških duhovnikih: I. skupine 4.50 Din na dan, II., III. in IV. skupine 3.50 Din na dan, V. in VI. skupine 2.50 Din na dan.

c) pri višjih častnikih, kapelnikih in vojaških duhovnikih: I. skupine 5 Din na dan, II., III. in IV. skupine 4 Din na dan, V. in VI. skupine 3 Din na dan.

En mesec se računi s tridesetimi dnevi.

Člen 3.

Ko se odreja doklada rodbinskim članom vojaških invalidov, se jemlje v poštev samo dejanski odstotek onesposobljenosti za pridobitno delo, priznan z izvršno sodno odločbo.

Če se zviša stopnja invalidnosti po § 9. invalidskega zakona za 10 %, ne daje to pravice do doklade višje skupine.

Člen 4.

Rodbina vojnega invalida I. skupine, sprejetega v invalidski dom ali v bolnico za duševne bolezni, prejema poleg dveh tretjin njegove invalidnine po § 7. invalidskega zakona še popolni znesek, doklad za rodbinske člane, če ima pravico do tega.

Člen 5.

Če se vdova padlega, umrlega ali pogrešanega bolnika ali umrlega vojnega invalida I., II., III., IV., V. in VI. skupine zopet omoži z vojnim invalidom katere izmed omenjenih skupin, prejema vojni invalid ob pogojih te odločbe doklado za ženo, najsi je prejela ta prejdoto po § 45. invalidskega zakona ali odkupnino invalidske podpore po § 87. tega zakona.

Člen 6.

Pravice do te doklade nimajo:

1.) Vojni invalidi, dokler so v aktivni, državni ali v samoupravni službi;

2.) vojni invalidi, ki prejemajo pokojnino iz državne ali samoupravne blagajne;

3.) vojni invalidi, ki so zaposleni kot delavci, dninarji, dnevničarji ali podobni uslužbenci pri državnih ali samoupravnih oblastvih, podjetjih ali ustanovah, dokler se tako zaposlujejo; in

4.) vojni invalidi, ki niso po §§ 98. in 99. invalidskega zakona siromašnega stanja ter nimajo pravice niti do invalidnine.

Člen 7.

Rodbinska doklada za ženo ne pristoji:

1.) če je žena aktivna ali samoupravna uslužbenka;

2.) če prejema žena osebno pokojnino iz državne ali samoupravne blagajne;

3.) če ima žena od premične ali nepremične imovine dohodek, ki znaša na mesec skupno preko 300 Din;

4.) če ima žena od samostalnega ali nesamostalnega dela dohodek, ki znaša na mesec skupno preko 300 Din;

5.) če ima žena od imovine pod točko 3.) in od dela pod točko 4.) tega člana dohodek, ki znaša na mesec skupno preko 300 Din; in

6.) če je žena ločena, ne glede na to, ali se je uveljavila pravda za razvezo zakona ali ne.

Člen 8.

Rodbinska doklada za otroke ne pristoji:

1.) če se otrok omoži, odnosno oženi;

2.) če ima otrok lastno premično ali nepremično imovino, katere mesečni dohodek znaša preko 300 Din;

3.) če prejema otrok kot dohodek od nesamostalnega dela na mesec preko 300 Din;

4.) če ima otrok od imovine pod točko 3.) in od dela pod točko 4.) tega člana dohodek, ki znaša na mesec preko 300 Din;

5.) če se odda otrok v javen, civilni, vojaški dobrodelni ali vzgojni zavod, kjer dobiva popolno in brezplačno vzdrževanje;

6.) če vstopi otrok v službo kot učenec ali vajenec ter mu daje delodajalec popolno in brezplačno vzdrževanje;

7.) če ima otrok šolsko ali znanstveno stipendijo, užitek iz kakšnega fonda, pomoč ali podporo v mesečnem znesku preko 300 Din;

8.) če je invalidovega otroka posvojil kdo drug;

9.) če je dovršil otrok 16. leto starosti.

Če nadaljuje otrok šolanje v srednji ali višji državni šoli, traja pravica do doklade za tega otroka do konca šolanja, najdalje pa do dovršenega 23. leta starosti. Za nadaljevanje šolanja se ne smatra posejanje tečajev ali večernih šol.

Člen 9.

Pravico do te doklade izgube začasno:

1.) vojni invalidi v času, ko prestajajo kaznen, če so obsojeni po prvem odstavku § 43. invalidskega zakona, in

2.) vojni invalidi v času, za katerega izgubi po drugem odstavku § 43. invalidskega zakona pravico do prejetja invalidnine.

Člen 10.

Za vselej izgube pravico do te doklade:

1.) vojni invalidi, ki izgube za vselej pravico do invalidnine po § 42. invalidskega zakona;

2.) vojni invalidi, ki izgube za vselej pravico do invalidnine po drugem odstavku § 43. invalidskega zakona;

3.) vojni invalidi za onega rodbinskega člana, ki se obsodi po § 42. ali po prvem ali drugem odstavku § 43. invalidskega zakona.

Člen 11.

Doklade po tej odločbi se izplačujejo z invalidnino vred mesečno vnaprej in pri isti blagajni.

Izpremembe, ki se pojavijo med mesecem, se ne jemljejo v poštev, ampak odločilno je stanje na prvi dan vsakega meseca. Če začne teči invalidnina, prisojena po §§ 38., 39. in 73. do 77. invalidskega zakona, na drug dan v mesecu, začno teči pripadajoče doklade na ta dan.

Člen 12.

Vojni invalidi morajo izpolniti dne 1. januarja in dne 1. julija vsako leto pri blagajni, kjer dobivajo invalidske prejemke, posebne prijave, ki jih predpiše minister za finance, da se ugotovi, ali izpolnjujejo vse pogoje za prejetje teh doklad. Te prijave overavljajo po vsebini oni opštinski sodovi (občinska oblastva), v katerih okolišju ima vojni invalid stalno bivališče. Vsako izpremembo, ki vpliva na prejetje teh dodatkov, mora predložitelj prijave takoj naznaniti blagajni z novo prijavo.

O vsaki izpremembi, ki ima za posledico popolno ali delno ustavitev ali izgubo vseh doklad, mora obvestiti pristojni opštinski sud (občinsko oblastvo) po § 61. invalidskega zakona blagajno, pri kateri dobiva vojni invalid te doklade. Če se ne izvrši ta predpis, ima to za posledico kaznen po odredbah § 26. invalidskega zakona.

Člen 13.

Dokler se ne odredi s proračunom posebna partija za izplačevanje rodbinskih doklad po tej

odločbi, se izplačujejo te doklade iz partije za izplačevanje redne invalidnine in doklad, partija 52., pozicija 1., proračuna razhodkov za leto 1929/30.

Člen 14.

Te doklade začno teči od dne 1. januarja 1930.; izplačujejo pa se samo onim vojnim invalidom, ki se jim prizna pravica do invalidnine z izvršno odločbo pristojnega sodišča po §§ 106. in 107. invalidskega zakona.

Člen 15.

Vse odločbe, vsa pojasnila in navodila, kar jih je treba za pravilno uporabljanje te odločbe, daje minister za finance, po potrebi v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje.

Iz pisarne oddelka za državno računovodstvo in proračun.

Pojasnila k pravilniku o draginjskih dokladah.

Izšel je že tudi pravilnik o draginjskih dokladah rodbinskim članom invalidov, ki ga v današnji številki našega lista v celoti objavljamo. S tem je rešeno vprašanje, koliko bo kdo dobival na svojih mesečnih prejemkih.

Ker si nekateri iz stilizacije težko tolmačijo hočemo najvažnejše pojasniti.

Draginjske doklade ali dodatki pripadajo že od 1. januarja 1930 naprej in bodo izplačane, ko posamezniki dobe v roke pravomočne rešitve o priznanju po novem invalidskem zakonu.

Naši tovariši in tovarišice mislijo, da so z dotičnimi potrdili, ki so jim jih izdala okrajna sodišča po prijavi, že dobili rešitve o novih prevedbah. To pa ni tako. Najprej bodo dobili od divizijskega sodišča sklepe, potem pa še od višjega invalidskega sodišča v Beogradu. Takrat bodo šele popolnoma pravomočno priznani in bodo dobili nove prejemke, vse dotlej pa bodo prejemali še vedno stare prejemke.

To naj si vsak zapomni, da ne bo po nepotrebnem nadlegoval in pisaril kako to, da še ne dobiva prejemkov! Za nazaj do 1. januarja 1930 bo takrat vsa vsa razlika nakazana.

Draginjske doklade pripadajo invalidom od I. do VI. skupine (100% z dodatkom do 60%). Invalidi nižje vrste ne dobivajo dodatkov tudi 50%, ki so jih po starem prejemali, jih ne dobe več. Ker so dodatki določeni za družinske člane, se ravna po njihovem številu. Jasno je, da samci ne dobivajo ničesar.

Draginjske doklade se računajo dnevno in se izplačujejo mesečno za naprej. Vsak mesec pa se računi s 30 dnevi. Dnevno pripada za vsakega družinskega člana invalidom 100% z dodatkom po 3 Din, invalidom od 100 do 80% po 1 Din 50 p in 70 ter 60% invalidom po 80 p.

Poglejmo torej malo mesečne prejemke.

1.) Invalidi s 100% in z dodatkom imajo po zakonu o izpremembah in dopolnitvah še specialni dodatek za potrebo (700 Din mesečno). Mesečno dobiva tak invalid, ako ima samo ženo, 1490 Din, z 1 otrokom 1580 Din, z 2 otrokoma 1670 Din, s 3 otroci 1760 Din itd.

Za vsakega družinskega člana se računa mesečno po 90 Din.

2.) Invalid s 100% dobiva mesečno, ako ima samo ženo, po 445 Din, z 1 otrokom 490 dinarjev, z 2 otrokoma 355 Din, s 3 otroci 400 dinarjev itd.

3.) Invalid z 90% dobiva mesečno, ako ima samo ženo, 305 Din, z 1 otrokom 350 Din, z 2 otrokoma 395 Din, s 3 otroci 440 Din itd.

4.) Invalid z 80% dobiva mesečno, ako ima samo ženo, po 265 Din, z 1 otrokom 310 Din, z 2 otrokoma 355 Din, s 3 otroci 400 D itd.

Pri invalidih pod 2.), 3.) in 4.) to je od 100 do 80%, znaša mesečno dodatek za vsakega rodbinskega člana po 45 Din.

5.) Invalid s 70% dobiva mesečno, ako ima samo ženo, 204 Din, z 1 otrokom 228 Din, z 2 otrokoma 222 Din, s 3 otroci 246 Din itd.

6.) Invalid s 60% dobiva mesečno, ako ima samo ženo, 174 Din, z 1 otrokom 198 Din, z 2 otrokoma 222 Din, s 3 otroci 246 Din itd.

Pod 5.) in 6.) navedeni invalidi, to je

70 in 60%, imajo mesečno za vsakega družinskega člana po 24 Din.

Častniki imajo seveda višje doklade, kar se vidi iz teksta odločbe in jih tukaj ne bomo navajali, ker si jih lahko sami preračunajo. Prinašamo le nekaj pregled za one tovariše, ki si težko, ali si ne znajo sami izračunati.

Vojne vdove nimajo nikakih dokladov za družinske člane, ker njihova pokojnina je že po zakonu odmerjena po razmerju števila otrok.

Draginjskih dokladov ne prejema invalidi v državni in samoupravni službi, dnevničarji, bodisi po pisarnah ali pa kot delavci po tovarnah, železnici itd. Tako n. pr. je smatrati za samoupravnega uslužbenca ljubljanskega mestnega delavca, ali občinskega slugo na deželi. Oni uslužbenci invalidi, ki niso v aktivni državni službi (pragmatično nastavljeni) dobe seveda na ta način invalidnino brez dokladov, ravnotako vsi samoupravni definitivni uslužbenci polovico invalidnine brez dokladov. Važno je tudi, da ženi ali otroku ne pristoja dodatki, ako ima dohodek od samostalnega ali nesamostalnega dela preko 300 Din mesečno.

Ako ima žena posestvo, ki donša mesečno vsaj 300 Din vrednosti, ali ako ima na primer trafiko ali prodajalno s tolikimi dohodki, ali pa hodi na pr. v službo in vsaj toliko na mesec zasluži, potem invalid za njo ne dobiva ničesar. Ravnotako je treba smatrati glede

otrok. Za nje je treba vpoštovati vrednost takega gmotnega stanja tudi ako se oskrbujejo v zavodu, ali pa se uče obrti pri mojstrih, ki jih vzdržujejo ali pa imajo tolike stipendije. Na vsak način pa dobiva invalid dodatke za vse druge družinske člane, ki niso v takem položaju, ako jih slučajno za enega ali več izgubi na prednavedeni podlagi.

Kakor poprej po starem, tako izgubi tudi sedaj invalid doklado, ako je otrok prekoračil starost 16 let, čeprav se uči še obrta. Le za študiranje na srednjih ali višjih državnih šolah, daje še naprej dodatke do 23. leta starosti. Za prejetje vseh teh dokladov je predpisano, da invalidi vsako leto 1. januarja in 1. julija vlagajo prijave. Ako kdo ne bo vložil predpisane prijave, tudi doklad ne bo dobival. Do sedaj so se draginjske doklade nakazovale kar poleg invalidnine, odslej pa je to čisto nekaj posebnega in je treba zanje izpolniti in vložiti vsakega pol leta prijavo. Prijave je treba vselej potrditi pri občini. Občine imajo skrbeti, da javijo vse spremembe, ki vplivajo na te draginjske doklade.

Kako bo treba vlagati take prijave, pojasnjujemo v današnji številki našega lista posebej.

S tem smo nekoliko pojasnili novo odločbo o draginjskih dokladah.

Znano pa je že, da je naše združenje pa tudi tukajšnja državna oblast storila vse korake, da bi Protezno delavnico spravili zopet v normalni tir. Slišimo, da bo kriza v najkrajšem času rešena tako, da se bo uvedlo zopet šestdnevno delo, najbrže pa začasno še nadure.

Na ta način bo velik zastanek odpravljen in bodo naši tovariši prišli do težko pričakovanih ortopedičnih pripomočkov.

Prijave za draginjske doklade.

V tej številki našega lista prinašamo odločbo o draginjskih dokladah invalidom za družinske člane in pojasnila radi tolmačenja.

Kakor smo že omenili, se bodo draginjske doklade izplačevale le proti prijavi, ki jih bo moral vložiti vsak upravičenec, ki pride v poštev zanje vsakega pol leta.

Odločba pravi v čl. 14, da začno teči doklade od 1. januarja 1930. toraj iste že tečejo. Izplačevati pa se začne šele potem, ko prejmejo invalidi izvršljive rešitve po §§ 106 in 107 invalidskega zakona.

Vsak mora dobiti najprej rešitev divizijskega invalidskega sodišča iz Ljubljane o priznanju nove invalidnine in potem še rešitev Višjega invalidskega sodišča iz Beograda. Toliko časa pa dobiva še vedno staro invalidnino in dodatke, razlika med novimi in starimi prejemki pa bo pozneje obračunana.

da bi morala vdova s silnim notranjim skokom planiti iz svojega življenja laži, nemislečnosti in sebičnosti — v višje človečanstvo, sicer bi bila v hipu ob pamet in zavest. Imela je hudo strašen občutek, da njenemu bistvu primanjkuje moči za ta skok. Sedeč v postelji je z obema rokama objela svoj vrat, da bi zadavila krik blaznosti, ki je grgal iz njenega grla. Planila je s postelje, oblekla krilo. In drvela napol oblečena po cestah. Skušala se je domisliti človeka, ki ga je bil ubil enak duševni udarec in ki bi lahko razumel njen položaj, ki meji že na blaznost. In ga ni našla v svojem svetu. Vsi so se tolažili sami in hoteli tolažiti njo z oltarjem domovine, s poljem časti.

Nenadoma je planil iz njenih obupnih besed natakati med podboje električne: »Vstanite! Protestirajte! Vsi! ... Mislite mar, da so vaši sinovi, vaši možje spoznali pravi vzrok, ki jih je pripravil do tega, da so pobijali ljudi, predno so jih drugi ubili? ... Nikar se ne veselite tega, da so volji in teleta bolj človeški od ljudi, da jih pobijajo bolj človeški kot vaše može in sinove.«

V njej se je mračno budil protest. Proti večeru je v prodajalni naletela na mlado delavčevno vdovo, ki stanuje na vogalu in ki ji je mož umrl v lazaretu.

V nekaj mesecih je postala starka; njene oči, krvave in pol manjše od joka, niso bile več podobne človeškim očem, marveč strašnim ranam, ki so se zagrizle globoko v kotanjice. Njenega moža so ubili. Njen svet so ubili. Njo so ubili. Ni več živela.

Vdana v svojo smrtonosno usodo, skrušena in izrabljena je slonela ob pultu.

In ko je trgovec glasno prebral dnevno poročilo »Naši neustrašeni junaki so branili z obudovanjem vredno hrabrostjo ... vsako ped zemlje,« je zaprosila s tankim glasom, naj ji vendar te tri zavitke zavije v enega, tako da bo lažje nosila.

»Ped zemlje! Ped!« je zakričala vojna vdova. Gnev in gnus sta jo potegnili v prived: zagledala je ped zemlje in na njej ogromno piramido stotisoč razmesarjenih zmagovalcev in premagancev.

Stari trgovec se je prestrašil, ko je s svojim

Prijav za nove draginjske doklade še ni treba vlagati, dokler ne bodo dospele gori omenjene rešitve.

Ko pa bodo drugi za drugim invalidi začeli prejemati te rešitve, naj takoj nato vlagajo prijave za draginjske doklade.

Že danes hočemo pojasniti kako bodo morale izgledati te prijave, ki jih bo treba vlagati vedno ob novem letu in 1. julija vsakega leta.

PRIJAVA

za sprejetje draginjskih dokladov po odločbi DR. br. 221.500/29 za družinske člane vojnih invalidov.

1. Ime in priimek prosilca;
2. Število izvršljive rešitve, po kateri je priznana invalidnina in po kateri skupini?
3. Potrdilo o letnem neposrednem davku (brez dopolnilnega davka) z ozirom na §§ 98 in 99. inval. zakona.
4. Ali se nahaja invalid v državni ali samoupravni službi ali v pokoju, ali je v kakem službenem odnosu z državnimi ali samoupravnimi oblastmi, podjetji in ustanovami?
5. Imena žene in otrok, za katere zahteva doklade z označbo dnevo, mesecev in let rojstva otrok ter ako so zakonski, ali nezakonski ali prisvojeni in kdaj ter s katero sodno odločbo?
6. Ali imajo žena ali otroci kakšne dohodke, na kaki podlagi z označbo zneska za vsakega posebej. Pri otrocih se vpoštevajo in računajo vsake vrste pomoči t. j. ustanove, pomoč in vzdrževanje itd.
7. Dokaz, da obiskuje deca od 16. do 23. leta starosti redno šolo.

Podpis invalida:
stopnja.....

Podpisani občinski urad potrjuje, da so navodila vojnega invalida ki je tukajšnji občan v prednji prijavi točna in resnična. Pečat in podpis občinskega funkcionarja.

K temu potrdilu moramo pripomniti, da se vsaka netočnost ali overovljenje lažljivih podatkov strogo kaznuje.

S tem smo podali zaenkrat vsa navodila tičeča se prejetja novih draginjskih dokladov.

Pričakujemo samo, da bi invalidska sodišča čimprej izvršila nove rešitve, da bodo invalidi posebno oni višjih kategorij, katerim se prejemki povišajo, zamogli iste prejemati.

Za vse podrobnosti, posebno pa vlaganje prijav, naj skrbje naše organizacije, da bodo članom napravile vloge.

Kakšno mnenje ima naš invalid z dežele?

Tovariš iz Št. Jurja ob juž. žel. nam piše s prošnjo, da naj objavimo v našem glasilu sledeče:

Tudi v sedanjem stanju je invalidska masa

rodoljubnim, odobravanja željnim pogledom zagledal pred seboj divji ženski obraz, spačen od razpaljenega morilstva. Nagonsko je zbežal v besede: »Junaške smrti umirajo, na polju časti.«

»Da, polje časti! Moža ste mi ubili. Moj mož je mrtev. Mrtev!«

»Toda, gospa! Kaj pa domovina? Njo vendar moramo braniti. Naši najsvetejši zakladi so v nevarnosti.«

V vdovinih možganih so se križale raztrgane misli: »Zakladi, sveti ... tepež za zaklade je v nevarnosti, domovina ... borzna igra z domovino.« Vrgla je napolnjeno papirno vrečko nazaj. »A kaj! Najsvetejši zakladi! Moj mož mi je bil najsvetejši zaklad. Živel je, oči je imel, razumete — oči! Imel je roke, ki me je lahko objel z njimi, imel je ... imel, imel, imel — mož mi je bil. Da, le zijajte vame. Mi je prav vseeno. Kaj pa so prav za prav ti najsvetejši zakladi? Kje pa so? Jaz jih nimam. Ne svetih ne drugih nimam! Sveti! Sama laž in sleparstvo! Sleparstvo! Ah ... vi psi!«

»Slišite, gospa! Ne spravljajte sebe v nesrečo, zapro vas. Verujte mi, da vas zapro, če boste tako govorili o ... naših najsvetejših zakladih.«

»Mene, zapro?«

Trgovec je neposredno občutil moč vojne vdove ter poravnal ravno ležečo beležnico.

Stara bolečina je drugi vojni vdovi dvignila obrvi, da je bilo čelo le še troje debelih prečnih gub. Iz njenih ran sta potekli dve solzi, zdrseli naglo v upadla lica, v odprta usta. Ali bi lahko dobila še nekaj sladne kave? Njena počasna roka je položila novc na pult.

»Zapro? Bomo že videli, ali me zapro.«

»Draga gospa, tu ne smete tako govoriti, tu pri meni ... Potolažite se, potolažite. Tu vse nič ne pomaga. Mnogim se godi tako kot vam. Da, milijonom se godi tako.«

»Pa zbogom, če nimate sladne kave,« je rekla druga vojna vdova. Solze so ji polzele po vajenih zarezah in se zibale na bradi. Stisnila je zavoj v konkavne prsi ter počasi odšla.

»Kaj mi mar druge. Pa če se godi desetim milijonom tako. To mi ne vrne moža.« Bolečina

LISTEK.

Leonhard Frank:

Vojna vdova.

(Prevaja Mile Klopčič.)

In se prebudi. Kliče mrtvega moža, prisluškuje. In pretiplje zakonsko posteljo. »Taka nesramnost! Niti domov ga še ni.« Zmerja: »Tak capin!«

Mož se smeje: »Dve uri že ležim poleg tebe, pa me nisi opazila.«

Vesela je, tudi ona se smeje. On se sleče, leže k njej. In spet leži med njima in ju ovira puška, ki ji tiči šopek v cevi. »Tak daj no proč ... Čakaj, prižgem luč.«

Z roko na stikalu se tokrat res prebudi, prižge luč, išče poleg sebe po prazni postelji. »Glej ga kujona, še ga ni.«

Šele zdaj je temna pest zgrabila za srce. In čim je hotela ubežati bolečini po besedah: »Umrli je junaške smrti — je pest stisnila srce.

»Godi se mi kakor tudi vsem drugim ženam,« hoče zašepetati. A njene ustne molče. Pojmi domovina, junaška smrt, polje časti so razpršili, pogreznili nazaj v Nič spričo strahotne resnice, da ne more mož nikdar več k njej.

In kakor človek, ki drži na svoji dlani ležečo deščico pod vrtni stroj in čuti neboleče, monotono vrtnanje stroja, je začutila, s srepim pogledom, še neboleče, naglo, neizogibno bližajoče se vrtnanje, dokler ni bolečina nenadoma prevrtila poslednjo oviro in zasrčela — kot vrtni stroj v dlan — v srce še napol speče vojne vdove.

Hipno in z vso močjo svojega bistva je poskušala nastaviti proti bolečini pojme sveta stvar, oltar, polje časti, junaška smrt in jo omotiti z njimi.

Pa ji zdaj ni več uspelo, napolniti te pojme z vero vanje, z lažnim občutkom, s kakršnokoli pomembnostjo kot doslej.

Stisnjena v razdobje nekaj trenutkov, je postala bolečina nenadoma tako nečloveško grozna,

docela razbita. Nekatere smatram za popolnoma uničene. Ne mislim tisti, ki so zbog tatvine izgubili invalidnino, ampak one, ki odpadejo vsled bolezni ter one, ki radi davčne odmere izgubijo vso invalidnino. Na primer vzemimo invalida brez roke ali noge, pa ima kakih 10 do 15 oralov zemlje! Njegova delanežnost je skoro popolna, povrhu pa je še zadolžen. Ali ni to velik siromak? Imamo kmete s 60 orali zemlje, pa jim gre slabo. Po kmetih je najmanj bogatije. Neki invalid mi je rekel, da ne bi dal roke za cel srez. Nesiromašni invalid, ki pa je dejansko siromašen, ne dobi niti 100 Din na mesec, pa je brez roke. Tudi državni uslužbenec nima toliko sredstev, da ne bi smel imeti vsaj 1200 Din letne odškodnine. Zato je moje naziranje, da bi moral neko temeljno odškodnino vsak dobiti, brez ozira na siromašnost. Kvečjemu res pravi bogataši ne bodo na to reflektirali. Saj smo invalidi zadosti pretrpeli in še vedno trpimo. — V. B., invalid brez roke v imenu vseh invalidov.

Naše gibanje.

Železniške legitimacije. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru poziva vse one člane invalide, kateri so predložili železniške legitimacije v svrhu prolongiranja za leto 1930, da iste čimprej dvignejo v invalidski pisarni (Rotovski trg) med uradnimi urami vsako sredo, soboto in nedeljo od 9. do 11. ure. Ostali člani vojnih invalidi, kateri pa želijo nove železniške legitimacije naj predložijo predpisano sliko v velikosti 6x9 zadnji poštni odrezek, kot dokaz, da so zaščiteni po invalidskem zakonu in Din 10.— za legitimacijo.

Mariborsko članstvo. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov pozivlja vse svoje člane invalide izpod 30 % delanežnosti, da čimprej poravnajo članarino in list Vojni invalid za l. 1930 v znesku Din 24.—, ker v nasprotnem slučaju bi bil primoran s l. 3. 1930 list ustaviti. Tudi ostalim članom, kateri so dobili potom invalidskih sodišč odloke po sedanjem novem invalidskem zakonu, naj skrbijo za čimprejšnjo poravnavo članarine in lista. Končno prosimo tudi vse one člane, kateri še dolgujejo za list 1929, da čimprej poravnajo zaostali dolg. Posebna važnost se polaga vsem onim, kateri so dobili odloke, da naj ne zapuščajo organizacije, zlasti našega glasila ne, ker je ravno vsem tem prizadetim naš list najvažnejšega pomena, ker jim nudi razne nasvete, pouke in informacije.

Zato apeliramo na vse člane vojne invalide in vdove, čeprav niso od Krajevnega odbora mariborskega in tudi ostale Krajevne odbore Slovenije, naj vplivajo in skrbijo, da člani redno plačujejo članarino in naše glasilo »Vojni invalid«, ki nam je v sedanjem položaju (o priliki občinih zborov) narainost velikega pomena.

Ne smemo pustiti, kakor nam Oblastni odbor in upravništvo grozi, da namerava že prihodnjo številko ustaviti, ker baje nima članstvo

je ždela in poskakovala v njenem utripajočem obrazu. »Moj mož je ubit, mrtev, preč, nikdar več se ne vrne, nikdar več. Razumete: nikdar več!«

»Je že res, le zakaj pripovedujete meni vse to? Sem mar jaz zakrivil vojno? Zakaj pripovedujete meni vse to?«

»Zakaj?« je silno začudena vprašala. »Zakaj govorite vi meni o svojih najsvetejših zakladih? Vi... stojte tu in prodajate svojo robo.«

»Mi zmagamo,« je dejal mož preprosto. »Potem bo vojne konec.«

Kakor bi ji bil zasadil razbeljen železen drog kot podolžno os v telo, skozi lobanjo noter in pri trebuhu ven, se je naglo kot blisk zavrtela okrog sebe. Pognala jo je neizmerna bolečina, ki ji je hotela raznesti srce s predstavo: vojne je konec, vsi ljudje se na moč veselijo... mož pa je mrtev, ne vrne se. Nikdar več se ne vrne! In kaj bo potlej z menoj? A? Vi! A, kaj bo potlej z menoj? A! A!«

»Povejte no, ali sem jaz kriv? Saj govorite, kakor da bi jaz... Kaj morem jaz za to.«

Blisk spregledanja jo je svetlo razsvetlil, spoznala je: »Da, ti si kriv, ti, ti... vi psi! Vi vsi ste tega krivi. Vsi!«

Tedaj ni mogel trgovec drugega: dvignil je ramena, kakor kadar ni maral dati kakega blaga po ceni.

In ko je bila že planila iz trgovine na živo cesto, je še govoril: »Stavim, da vas zapro, zapro vas kot nič... Še svojo denarnico je pozabila. Zdi se, da je res popolnoma znorela... Želite?«

Odjemalka je želela petrolej, postavila je posodo na pult.

»No, to ti je ženska,« je začel in razložil odjemalki vso stvar. »... Kaj pravite k temu?«

»Prav ima,« je rekla nejevoljno. »Kaj pa imamo od tega, če zavzamejo deželo. Nič nimamo od tega.«

»Je tudi vaš mož v vojni?«

»Mrtev je že, če bi radi vedeli.«

(Nadaljevanje.)

interesa in čuta ali skrbi za redno plačevanje našega glasila pri svojih krajevnih odborih, ampak nasprotno mi se hočemo potruditi, skrbeti in pomagati materijelno in financijelno za neobhodno potrebno redno izhajanje lista.

Povdariti in priznati moramo, ako smo brez lista je isto, kakor puška brez streljiva. —

Za Krajevni odbor:

Pravdič Martin s. r.

Občni zbor Krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Mariboru se vrši v nedeljo dne 16. marca 1930 ob 9. uri dopoldne v prostorih Zadrugne gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6. z običajnim dnevnim redom.

Dostop k temu občnemu zboru imajo vsi redni člani in članice, ki so plačali članarino za leto 1929. Zato se naprošajo vsi oni člani, kateri še niso poravnali članarine za leto 1929, da zadevo čimprej uredijo, in sicer tudi za leto 1930. Članarina za celo leto znaša Din 24.— ter je s tem zneskom tudi že list »Vojni invalid« plačan.

Ker dobivajo vsi naši redni člani naše glasilo »Vojni invalid«, se vsled tega ne bo vsakega s posebnim vabilom vabilo na občni zbor, kakor smo poprejšnja leta prakticirali, temveč naj služi vsem ta objava kot vabilo. Udeležba je važna, ker se bo na tem občnem zboru poročalo in referiralo o priznanju ali nepriznanju invalidnine po sedanjem novem invalidskem zakonu, kakor tudi o drugih stvarnih zadevah in vprašanjih. Zato pridite vsi na ta občni zbor, brez posebnih vabil.

Ptuj. Naznanja se vsem članom in članicam, da nas je 25. januarja t. l. po dolgotrajni bolezni, zadobljeni v svetovni vojni v 35. letu svoje starosti zapustil tov. Stajnik Tomaž iz Zg. Pleterja št. 83, občina in pošta Sv. Lovrenc na Drav. polju. — Tov. Stajnik je bil več let član Krajevnih odborov v Ormožu, v Cvetkovcih in nazadnje v Ptuj. Bil je zelo navdušen za inv. udruženje. Marsikaterega novega člana je privedel k organizaciji, sodeloval je, če mu je bila dana prilika, pri dobroteljskih prireditvah in če je bila sila, mu je pomagala tudi njegova žena. — Z njegovo smrtjo je izgubil tuk. K. O. dobrega prijatelja in zvestega agitatorja, zato nam ostane v trajnem spominu ter želimo, da bi mu bila zemljica lahka, ženi, otrokom in ostalim sorodnikom pa izrekamo naše globoko sožalje.

Odbor.

Ptuj. Poročamo dodatno k svojem poročilu z dne 8. januarja t. l. še sledeče: Ob zaključku celoletnega obračuna se je ugotovilo, da je odbor obdaril 25 oseb z izrednimi podporami, torej 3 več, kakor je bilo prvotno poročano; ti trije so: Rogina Marija, prej naša, sedaj članica K. O. v Mariboru, ki biva v Pobrežju, Gozdna ulica 71 pri Mariboru in Švartz Avgust iz Drstelja 35, prvotno član K. O. Celje, nato tuk. K. O., 2 leti pa član O. O. v Kruševcu, ker je moral vsled prijave po novem priti iz Kruševca v Ptuj in je tako porabil ves denar, torej po Din 50. Tretji pa je Napast Josip iz Bohove, član K. O. v Mariboru, kot potujoči član Invalidskega Udruženja, Din 30. — Po tej ugotovitvi je odbor izdal na izrednih podporah 3.160 Din. Od O. O. je prejel v ta namen Din 1.960, Din 1.200 pa je izdano iz tukajšnje blagajne. — Stajnik Tomaž iz Zg. Pleterja 83 je tudi dobil 250 Din izredne podpore, kar pa ni zaračunljeno v blagajniški knjigi, temveč že pri lanskim tomboli, za katero sta on in njegova žena nabirala prostovoljne prispevke in dobitke ter prodajala tablice. Ako torej prištejemo ta izdatek k gornjemu, je odbor izdal v minulemu letu skupaj 3.410 Din. — Končno se poroča in opozarja vse člane in članice, da se bo X. redni občni zbor tukajšnjega K. O. vršil v nedeljo 16. februarja t. l. ob 9. uri predpoldne v gostilni »Pri pošti«. Ako občni zbor ne bo ob 9. uri sklepčen, se bo vršil isti pol ure pozneje v istem lokalni in s istim dnevnim redom. Ne pozabite na to in pridite 16. februarja t. l. vsi. Ako le kdo radi slabega vremena ne bi mogel priti, je opravičeno.

Odbor.

Krajevni odbor udruž. voj. invalidov v Moravčah priredi svoj redni občni zbor na dan 16. februarja t. l. ob 11. uri zjutraj v dvorani »Ljudskega doma«. — Vabi vse člane iz bližnje in daljne okolice, da se občnega zbora gotovo udeležijo, zato smo si zbrali tudi tako uro, da ne bo mogel nikdo reči, da je prezgodaj ali prekasno. Opozarja se nadalje vse člane in članice, da prinese s seboj članske knjižice, da poravnajo zaostalo članarino. Prosi se tudi, da bi vsak član in članica poravnal dolg za list »Vojni Invalid«, ker vsak lahko ve, da list ne more izhajati, ako se ne plača; saj je malenkost 2 Din na mesec, skupaj za list in članarino. Nadalje se vabi vse tiste, ki so reducirani, da se udeležijo občnega zbora. Pride delegat od oblastnega odbora. — Torej nasvidenje 16. februarja. — K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Šoštanj. Krajevni odbor udruženja vojnih invalidov v Šoštanju naznanja, da se vrši redni letni občni zbor dne 2. marca 1930 dopoldne ob 10. uri v gostilni »pri Ježovniku« v Šoštanju.

Vabijo se vsi člani in članice, da se v polnem številu občnega zbora udeležijo. — Obenem se pozivljajo vsi naročniki lista »Vojni invalid«, da takoj poravnajo naročnino vsaj za prvo četrtletje 1930. Nadalje se opozarjajo oni člani, ki posedujejo legitimacije za trikratno polovično vožnjo, da naj iste ne pošiljajo posamezno finančni direkciji, ampak večje število skupaj, zato naj vsak legitimacijo odda krajevni odboru, da se bodo skupno odposlale v obnovitev za leto 1930.

Tržič. Za božičnico so darovali: Predilnica 300 Din, »Peko« 100 Din, baron Born 100 Din in Zaplotnik Franc, Retnje, 30 Din. Vsem prav iskrena hvala! Krajevni odbor je razdelil za Božič 27 članom znesek 1960 Din in sicer od 25 do 150 Din. Pri tem se je oziralo predvsem na siromašnost članov in članic in starost istih po včlanjenju ter družinske razmere in bolezen pri onih, ki so dobili po 150 Din. — Na Golniku je umrl član Škrjanc Josip na Brezjah pa Švab Matevž. Oba sta podlegla zavratni tuberkulozi, ki sta si jo nakopala v vojni. Škrjanc je bil baš mesec dni preje kot invalid reduciran, ker ni bil v vojni ranjen. Zapustil je vdovo z več nepreskrbljenimi otroci, ki je istotako in ob isti priliki bila reducirana, ker njen prvi mož tudi ni bil ranjen. — Nadalje je beležiti smrt članice Meglič Marije iz Loma, tako, da smo v dobi 2 mesecev izgubili kar tri člane. Vsem skloni mir in pokoj. — Pri gledaliških predstavah dne 17. novembra t. l. v Križah in Tržiču, je bilo Din 808'50 čistega dobička. — Krajevni odbor je odjavil vse one člane, ki so bili sedaj reducirani. Kakor čujemo, jim je uprava list »Vojni Invalid« ustavila. Če hoče kdo izmed teh imeti še nadalje list, naj se javi pri krajevnem odboru zaradi pojasnila. Mi bi vsem tem priporočali, da obdržijo še nadalje ta časopis, ker prinaša važne nasvete, ki bodo gotovo zanimali vsakega, zlasti pa reducirance, ki dobe končno rešitev šele čez čas od novega invalidskega sodišča v Ljubljani in torej še niso definitivno reducirani. Krajevni odbor končno opozarja vse svoje člane in članice, da takoj poravnajo članarino za nazaj, oni pa, ki so to že storili, pa vsaj za 3 mesece naprej. V ta namen se dobijo čekovne položnice pri tovarišu Markiču, trafikantu v Tržiču, katerih se poslužite in del te položnice, ki jo dobite na pošti nazaj, skrbno shranite, da se pozneje na podlagi tega dokaza nalepijo markice v članske knjižice. — Dne 23. februarja bo naš občni zbor, nakar že danes opozarjamo. — Zima je letos pri nas zelo prizanesljiva napram lanskim in tako je vsem ustreženo, ki težko kupijo kurivo. Le smučarji in sankarji se pritožujejo, ker vsled nizkega snega ne morejo uživati sladkosti zimskega sporta. Kadar pa je pri nas večji sneg, takrat vse mrigoli po cestah in travnikih in vse je zadovoljno, staro in mlado, ko se vse sanki, smuča ali drsa.

Krajevni odbor v Krškem je izvršil svoj občni zbor dne 5. l. t. l. Točno ob 10. uri je pozdravil tov. Žabkar precej navzočih članov in članic in otvoril občni zbor. Spomnil se je med letom umrlih tov. Aumana in Kerina, katerih spomin so navzoči počastili.

Predsednik poroča, da je po novi rešitvi zelo mnogo vojnih žrtev vsled davka zgubilo invalidnino, drugi pa celo nimajo nobene zaščite več. Odvisno je v bodoče vse od tega, kako se bo tolmačil zakon, posebno davčni census.

Udruženje se za to zanima in je storilo vse potrebno. Upamo, da se bo še mnogo popravilo. Med letom je moral tajnik tov. Kolečnik iz službenih ozirih odložiti funkcije in od 1. IV. 1929. je vodil vse posle sam tov. Žabkar. Organizacija ima 176 članov in članic, predvidoma pa bo 80 reduciranih. Vseh donosov je bilo 213 brez prijav, ki jih je bilo okoli 200. S tem je organizacija storila zelo veliko delo. Blagajniško stanje je precej povoljno, ker je članstvo po večini plačalo članarino in organizacija se je prizadevala s tombolo, ki je znatno ojačala dohodke. Po razrešitvi je bil zopet izvoljen izpolnjeni odbor in sicer tov. Žabkar, Sodec, Hahn, Vegelj Toplišček, Lekše, namestniki Godler in vdovi Krašovec ter Božič.

Nadzorni odbor: Pungerčar, Ivanjšek, Umek, namestnika vdova Butkovič in Mejak Anton. V debati so bila še razna vprašanja o nakazovanju invalidnin, prevedbah, odkupninah itd.

OBČNI ZBORI SE VRŠE:

Dne 9. februarja t. l.

V Ribnici na Dolenjskem in sicer ob 10. uri pri tov. Škrabcu na Hrovači.

V Ljutomeru ob 9. uri v gostilni Štibler.

V Metliki ob 9. uri v osnovni šoli.

Dne 16. februarja t. l.

V Ptuj ob 10. uri v gostilni poleg pošte.

V Moravčah ob 11. uri v Katol. domu.

V Zagorju ob 2. popoldne v gostilni Kovac v Toplicah.

V Slovenski Bistrici ob 10. uri v kinodvorani g. Avguštna.

V Žužemberku ob 13. uri v gostilni Mla-kar.

Dne 23. februarja t. l.

V Kranju ob 9. uri pri Jahaču.

V Trzinu v Gasilskem domu ob 11. uri.

V Polzeli ob 10. uri pri Cizeju.

Dne 16. marca bo občni zbor v Mariboru ob 9. uri v dvorani Zadrugne gospodarske ban-ke na Aleksandrovi cesti.

Opozarjamo krajevne organizacije, da je izključeno poslati delegate, posebno ako je to-liko občnih zborov na en dan.

Po dve organizaciji ležeči v bližini bi se lahko domenili, da bi imeli občne zборе isti dan ena dopoldne, druga popoldne in se ozirali na zveze. Tako bi en delegat lahko opravil po dva občna zbora.

Na primer Šoštanj — Polzela. Ptuj — Or-mož, Guštanj, Slovenjgradec itd. Kjer le mo-rejo pa naj odbori izvrše občne zборе sami brez delegatov, ker se s tem prištedi stroške.

Prošnje za zdravljenje. Kadar vlagajo naši člani prošnje za zdravljenje na Golniku ali pa spomladi za toplice, naj pazijo na to, da je treba napraviti naslov vedno na Kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani in ne na ministrstvo socialne politike in narodn. zdravja v Beogradu. Take prošnje rešuje banska upra-va. Seveda se pri isti tudi vlagajo potom na-šega udruženja.

Ljudska samopomoč sprejema člane za podporo po smrti. Prijavilo se je že tudi dosti invalidov in vdov. Pojasnila daje in sprejema prijave poverjenik Stanko Tomc, tajnik Oblast-nega odbora UVI v Ljubljani. Priložiti je vedno znamko za odgovor.

Radi članski knjižice pojasnjujemo še enkrat, da se ne morejo izgotoviti toliko časa, dokler ne izidejo nova pravila našega udruže-nja, ki se v načrtu že pripravljajo. Tovariši in tovarišice, ki imajo naročene nove članske knjižice, naj toliko časa potrpe.

Novi život, list za brezalkoholno kulturo. Izšla je januarska številka tega lista, katerega izdajajo prof. dr. Mašek in tov. v Zagrebu. Ure-juje ga dr. Vuk Vrhovec. Posvečen je 10-letne-mu jubileju ameriške prohibicije, katere je bila 16. januarja 1920. uvedena. Uvodni članek ima obči pregled o značaju te ameriške prohibicije, potem sledi članek »Na razpotju dveh civilizacij« od dr. E. Cherringtona, glavnega tajnika svetovne protialkoholne lige, dalje izjave Hen-ry Forda o prohibiciji; to so razprave, kako misli neki trezni Amerikanec o rešenju brez-alkoholnega vprašanja. I. Marinčič razklada glavne misli iz knjige Irving Fischer, glasoviti vseučilišni profesor v New Havenu »Prohibi-tion toils worst«, končno pa vsestranske be-ležke o pokretu v Jugoslaviji in Ameriki ter o gospodarskih vprašanjih. List izhaja mesečno na 16 straneh. Predplačilo za 6 števk 10 Din. Naročuje se na naslov »Administracija Novi život«, Zagreb, Opatička ul. br. 3.

Razne novice in beležk.

STATISTIKA PRIMORSKEGA FAŠIZMA.

Te dni je sprejel državni vodja Mussolini tajnike fašistične stranke vseh treh Benečij, kakor se zdaj ime-nujejo: Evganeje (videmska), tridentinske in julijske. Državni vodja jim je dal navodila za njihovo nadalj-nje delovanje. (Pri tej priliki objavlja »Foglio d'ordini« sledečo statistiko (kar se tiče slovanske Benečije):

Prebivalstva: Reka (prefektura) 307.000, Gorica 228.643, Pula 297.816, Trst 338.659, Zader 20.141, vsega 992.659.

Občin: Reka 15, Gorica 42, Pula 40, Trst 30, Za-der 2, vseh 129.

Fašijev (društev): Reka 9, Gorica 36, Pula 62, Trst 38 Zader 4, vseh 149.

Vpisanih v stranko: Reka 1708, Gorica 3400, Pula 6900, Trst 9504, Zader 1577, vseh 23.089.

Dopolavoro (prosvetna organizacija fašijev): Reka 6900, Gorica 1211, Pula 5565, Trst 16.151, Zader 1880, vseh 31.707.

Iz teh števk je razvidno, da je število oseb, vpi-sanih v fašistovsko stranko kljub vsemu uradnemu pri-tisku uprav minimalno: od skoro enega milijona prebi-valstva samo nekaj nad 20.000! V tem številu je pa ko-maj 50 odstotkov zavednih fašistov brez oportunističnih namenov.

Še celo šolska fašistična organizacija, v katero se otroci naravnost silijo, šteje primeroma malo: balila v vseh prefekturah Jul. Benečije 32.588 otrok, avangar-gardisti 10.935, Giovane Italiane 4193 (to so večje šoli že odrasle deklice), Piccole Italiane pa 13.671.

V tridentinski Benečiji je število v stranki organi-ziranih še manjše. Vsega prebivalstva je 708.000, faš-istov 10.547, v mladinskih organizacijah je vpisanih po-vprečno vzeto okoli 7000.

Iz teh števk jasno izhaja, da gros prebivalstva fa-šizem popolnoma bojkotira.

Madžarom se odpirajo oči.

Debrecinski škof dr. Balthazar, ki se je dalje časa mudil v Londonu in Parizu, je po povratku na Madžarsko izjavil, da je prišel v inozemstvu do prepri-čanja, da se v inozemskih oficijelnih političnih krogih sploh ne menijo za Madžarsko, ako pa se že bavijo z njenimi zadevami, se to vsekakor ne godi v prijateljskem smislu. Dokler ne bo politična ureditev na Ma-džarskem taka, je izjavil, da bo vzbujala pri zapadnih državah simpatije, se v inozemstvu ne bodo bavili z madžarskimi zadevami v prijateljskem duhu.

Usoda nemških kolonistov v Rusiji.

Med nemškimi kolonisti, ki so se hoteli vrniti v Nemčijo, pa od sovjetskih oblastev v koncentracijskem taborišču v Kazanu niso dobili dovoljenja, se je poja-vila nevarna nalezljiva bolezen, ki jo je deloma povzro-čila strašna zima s 35 stopinj mraza in slaba hrana. V koncentracijskem taborišču v Kazanu je zadnja dva dni umrlo 600 oseb v starosti od enega do 12 let. Prošnja, ki jo je več kot 1000 očetov nemških rodbin poslalo na Društvo narodov, je bila zaplenjena po GPU in vsi podpisniki aretirani ter s stražo odvedeni v Arh-angeljsk, odkoder jih pošljejo na otok Solovjevsk.

Zarota proti mehiškemu predsedniku.

Iz Newyorka poročajo, da je šef policije v Mexiku potrdil, da je policijska oblast odkrila zaroto proti ne-davno izvoljenemu predsedniku mehiške republike Or-tizu Rubiu. Zarotniki so hoteli pognati v zrak vsa večja poslopja glavnih državnih oblastev. Policija je prišla 32 oseb. Sodijo, da je te zarotnike vodil bivši protikan-didat Ortiza, Vasco Gonsalez. Zarotniki so se hoteli polastiti državne oblasti.

Novi minister.

Z ukazom z dne 23. januarja je kralj imenoval na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra no-tranjih zadev generala Živkovića, za ministra javnih del F. J. Trifunovića, načelnika tehničnega oddelka banske uprave.

Novo državno tiskarno bankovcev in vrednotnic

so ta mesec otvorili v Beogradu. Doslej se je tiskal naš denar v inozemstvu, največ na Francoskem, poslej se bo to vršilo v domačem zavodu, ki je moderno opremljen z najmodernejšimi francoskimi stroji. Zavod tvori strogo izolirano kolonijo zase, na 5280 kvadratnih metroh in je v njem zaposlenih 500 osem, ki morajo vse stanovati v zavodu.

NOV SOVJETSKI KOLEDAR.

Mesec bo imel 6 tednov po 5 dni. — Sobota in nedelja odpadeta.

Kakor poročajo iz Moskve, je vladna komisija, ki je razpravljala o reformi koledarja v sovjetski Ru-siji, sprejela načelno naslednji načrt:

Štetje novega časa se prične s 7. oktobrom 1917, z dnem izbruha revolucije, ki bo prvi dan v letu. Leto se razdeli na 12 mesecev, vsak mesec pa na šest ted-nov po 5 dni. Določenih je pet revolucionarnih prazni-kov, ki se razvrste v praznike A in B, kakor hitro pri-dejo na isti mesec. Revolucionarni prazniki se bodo praznovali: Ljeningov dan 22. januarja, dva dneva inter-nacionale 1. maja A in 1. maja B, dva dneva proletar-ske revolucije 7. novembra A in 7. novembra B. Dose-danja imena mesecev bodo ostala, tako tudi imena dne-vov do petka, dočim bosta sobota in nedelja odpadli.

Padec španskega diktatorja.

Primo de Rivera je odstopil. Bila je izdana nota, ki navaja, da je ministrski svet uvaževal osebne in zdravstvene razloge ministrskega predsednika in da je ves kabinet takoj vložil nepreklicno demisijo. Vest se je takoj razširila po vsem mestu in je bila sprejeta z navdušenjem. Kralj je poveril sestavo nove vlade šefu svoje vojaške pisarne, generalu Berengueriju. Novi mandatir je izrazil nasprotnik Primo de Riveru in je bil pred leti minister. Kralju je zvesto udan. Iz tega je sklepati, da je kralj naposled jasno uvidel veliko ne-varnost za monarhijo.

Raznoterosti

STRAHOTE BODOČE VOJNE.

Najmodernejša morilna orožja. — Nove vrste smodnik. **Ogromni topovi in tanki.** — Smrtonosni plini. — **Strasne bombe.** — **Vojne v strelskih jarkih ne bo.**

William G. Shepherd, znani ameriški vojni poro-čevalec, se je podal na pot, da bi zvedel, kakšna bo vojna v bodočnosti. Najprej je šel v trdnjavo Sandy Hook. Ko je stal tam poleg poveljujočega častnika na zaokroženi 10 m debeli cementni plošči, je šel njegov pogled preko Atlantskega oceana. Ravno za njim, po-greznjen v tla, se je nahajal ogromen 30 cm top. Znan je ta tip. Dvigne se veličastno na jeklenih nogah, bruhe ogromen oblak črnega dima in zopet izgine v svoje skrivališče. Stroški: 120.000 dolarjev. Častnik je She-pherdu navedel nekaj števk in končal: »Odgovor nam pove, kako daleč pod horizontom je naš cilj.« — »Pod horizontom?« — »Gotovo! Naši novi topovi neso tako daleč, da moramo streljati čez zemeljsko krivino.« — »Ali pa je ta krivina tako velika, da se lahko vojna ladja za njo skrije?« — »Gotovo, zakaj naši topovi vr-žejo 1000 kg težko kroglo 40 km daleč, in cilj v daljavi 40 km leži 127 m pod horizontom. Najvišja točka vojne ladje je 40 m nad vodno gladino. Če sta dve vojni ladji druga od druge oddaljeni 22 km, ne moreta videti niti jaborov, in vendar se lahko v boju na to razdaljo druga drugo zadeneta na ta način, da streljata čez ze-meljsko krivino. To je vzrok, zakaj so pri mornarici letala neobhodno potrebna.« — Častnik je pokazal po-ročevalcu tudi top, ki strelja na daljavo 40 km. To je največji tip. Z njim se lahko strelja tudi skoro navpično. — Shepherd je šel nato v vojno ministrstvo, da

bi tam zvedel, kaj je novega od l. 1918. Smodnik, ki učinkuje tudi, če je zmočen, je nadomestil star smod-nik. Generalmajor Williams mu je navedel nekatera moderna orožja: »0,8 do 40 cm topovi; municija s krog-lami in vžigalniki, ki so tako občutljivi, da pri najmanj-šem stiku z blagom vodljivega zrakoplova eksplodirajo, ali pa tako prirejeni, da eksplodirajo šele, ko so že pro-drli močan oklep vojne ladje. Smodnik, ki v topu eks-plodira, ne da bi se na koncu cevi zabliškalo; bombe, težke do 2000 kg, ki so tako prirejene, da eksplodirajo, če se dotaknejo vode, zemlje, hiš ali ladij, kakor pač posamezen slučaj zahteva. Plini, ki na človeka učinku-jejo, da kiha, joka ali se smeje, ali ga pokrijejo z me-hurčastimi izpuščaji ali celo umore; tanki, ki ne potre-bujejo nobenih potov, vale se kar čez drevesa, neka-teri lahko celo plavajo; in končno letala s svojimi ču-dovitimi možnostmi.«

Namesto navadne puške bo imel vsak vojak v bodoči vojni strojno puško, s katero bo lahko oddal 100 strelcev v minuti. Zelo težko nalogo bodo pa imeli le-talci. Spremljevalec pilota nastavi merilo razdalje na letalo, ki se bliža. Dokler vidi skoz svoj aparat sovraž-no letalo, lahko baterija štirih topov, ki se električno namerijo na cilj, v minuti odda 72 eksplozivnih izstrel-kov v območje letala, in sicer v višino, katere doslej še nobeno letalo ni doseglo. Posebne priprave omo-gočajo sigurno obstreljevanje tudi pomoči.

Izpopolnjeni tank s svojo veliko hitrostjo, silo in vztrajnostjo opravi isto delo kakor 80 tankov v sve-tovni vojni. V starih tankih ni bilo mogoče dobro meriti, ker se je orožje prav tako gugal kakor tank sam. Mo-derni topovi v tankih so pa na vzmeteh. V bodoči vojni bodo uporabljali na tisoče tankov, v vsakem po dva moža s strojnimi puškami. Ti tanki bodo polagali tudi telefonske žice, enako kakor ladja polaga kabele.

Znano je, da po načrtih vojnega ministrstva Združenih držav in 27 drugih narodov znaten del mo-štva ne bo ob strani tankov prodiral v bitko, marveč ga bodo na oklopnih vozovih prepeljali na fronto. Ar-mada za množico jeklenih tankov, ki se iz lastne moči na kolesih pomikajo naprej, je nekaj novega na svetu. In vendar je to v načrtu vseh držav. Na Angleškem so dvema konjeničnima polkoma odvzeli krasne konje in jih nadomestili z oklopnimi vozovi in tanki. Francozi imajo 600 tonske tanke, Rusi pa celo 800 tonske.

Neizogibna posledica teh načrtov je, da bo izgi-nila vojna v strelskih jarkih. Če bodo tanki prišli nad voja-ke, bodo ti hitro izginili. Noben vojak ne bo hotel ostati v strelskih jarkih, ko bodo pridrvele krogle, bom-be in strupene pline bruhaajoči velikani. Tanki pa ne bodo vedno z lahkoto prišli naprej. Dandanes izdelujejo letalske bombe, ki so v stanu na površini mnogih kva-dratnih kilometrov zelo hitro izkopati tako globoke jame, da tudi najbolj uren in gibčen tank ne bo mogel čez. Najmanjša teh bomb tehta 60 kg, napravi pa jamo, ki je 2 m globoka in 7 m široka. Največja bomba pa iz-koplje toliko zemlje, da jo more 25 mož z najmoder-nejšimi parnimi lopatami in sedmimi tovornimi vozovi obvladati šele v štirih dneh.

Nihče ne more danes niti približno opisati, kak-šen bo hrušč, trušč, dim, splošen šunder in zmešnjava na tleh in v zraku v bitki bodoče vojne.

Smešnice.

Osel rešitelj.

Nekemu kraljeviču v daljni deželi je bilo preroko-vano, da mu bo v bodočnosti kedaj slavec rešil življenje. Kraljeviču se je slavec radi tega tako priljubil, da ga je dal naslikati na svoj grb. Državne zastave so morale nositi slavečo podobo, še litri in kozarci v gostilnah so morali nositi slavečo sliko.

Prigodilo se je pa, da je šel kraljevič na lov, se izgubil in padel v globoko jamo, iz katere se ni mogel rešiti.

Iskali so ga daleč naokrog, a nihče ga ni mogel najti. Slavec je res prišel vsak večer in prepeval nad jamo, a rešil ga ni.

Čez nekaj dni pa zariga nad jamo osel in kraljeviču pade v glavo, da morajo biti tam, kjer je osel, tudi ljudje, ter se oglasi. Ljudje ga sicer potegnajo iz jame, pravi njegov rešitelj pa je bil pravzaprav le osel.

Kraljevič da nato zbrisati povsod vse slaveče po-dobe in na njihovo mesto veli naslikati osla. Po vsej državi so brisali, radirali in znova slikali. V znak posebne odli-kovanja je kraljevič imenoval osla tudi za ministra brez portfelja.

Pravijo, da se je ta navada ohranila še do dandanes.

Jezikoslovec.

Prvošolec (očetu): »Povej mi, papa, kaj je ma-trona?«

Oče: »Matrona je stara, spoštljiva gospa kakor naša stara mama.«

Prvošolec: »Kajne, potem pa je stari oče — pa-trona!«

Dobro ga je pogodil.

Oče: »Jaz nisem nikoli lagal, ko sem bil še majhen.«

Milko: »Kdaj si pa potem začel, papa?«

Pasji pregovor.

Oče pelje svojega sina v Ljubljano v šolo. Spotoma mu daje različne nauke, kako se mora vesti v mestu. Naj uboga svojo gospodinjino in svoje profesorje. Nazadnje, ko sta bila že na Dolenjski cesti, pravi oče: »Se to ti moram povedati. Psi, ki lajajo, ne grizejo.«

Komaj je oče to izpregovoril, prilajata iz neke veže dva zelo velika psa. Oče si ne pomišlja dolgo in zbeži v na-sprotno vežo, sin pa za njim. Ko se je lajanje poglelo, sto-pita oče in sin zopet na cesto.

Sin: »Oče, zakaj pa ste zbežali, saj ste vendar rekli, da psi, ki lajajo, ne grizejo?«

Oče: »Janez, rekel sem, seveda; toda to je le prego-vor in kaj jaz vem, če psi tudi poznajo pregovore!«

Hudo zdravilo.

Zdravnik: »Kako pa se počuti danes Vaš mož?«

Žena: »Gre že na bolje, gospod doktor.«

Zdravnik: »Pijavke so mu pomagale, kajne?«

Žena: »Oh, gospod doktor, ta je bila pa huda. Prvo je s težavo pogoltnil živo, drugih pet sem mu pa morala ocvreti.«

Najrajši oboje.

Stric: »Ker si bil tako priden, Tonček, ti bom pa nekaj dal. (Mu podaja srebrn goldinar in bankovec.) Kaj imaš rajši, goldinar ali papir?«

Tonček: V ta papir zaviti goldinar.«

Neka tvrdka je v izložbenem oknu razstavila tale napis: »Ne hodite drugam, da bi vas goljufali, pridite k nam.«

Izd-ja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.